די פערשטויסענע.

אַ גאַנצען מאַי — רעגען און קעלט.

עס האָט זיך געדאַכט, עס וועט שוין קיין רעכטער זומער נישט זיין; עס וועט שוין אַזוי פאַרהרען און נעצען אַ גאַנצע צייט.

פלוצלינג, ערב שבועות בעווייזט זיך די זון.

— תורה איז ליכט! האָט דער טאַטע מיט אַ שמאָלצען נחת געזאָגט, און גענומען זיך אויסזוכען דעם תיקון שבועות אויף ביינאַכט.

— לכבוד דעם הייליגען יום־טוב: פערטייטשט די מאַמע מיט פרייד און נעמט זיך צו'ם פוטער־געבעקס.

— געלע חלה וועל איך אייך באַקען! — האָט זי אונז צוגעוואָרפען אַ בשורה.

און באַלד האָט דער אויסגעמישטער געשמאַק פון פריש טייג, זאַפערן, צימרינג און נעגעלעך, פון פערצוקערט־זויערליכען קעז און צולאָזטער פוטער פערפולט די שטוב.

מיין יונגערע שוועסטער חנה האָט געשוויגען. זי זיצט זיך ביי'ם פענסטער איבער אַ ראָמאַן, זי לעזט אָבער נישט און קוקט עפּיס אונרוהיג אין גאַס אַריין. אַזוי איז זי שוין.

די מאַמע רופט זי עטליכע מאָל צו הילף, זי ענטפערט נישט. ארום די ליפּעלעך שפּילט אַיין איראָנישער שמייכעל. זי שווייגט.

— פוילע זאַך! ברומט די מאַמע. ביכער־שמיכער... וואָס ווייס זי פון אַ יום־טוב!

דער טאַטע מישט זיך נישט... אין שטוב זאַכען מישט ער זיך קיינמאָל נישט אַריין... ער האָט דערווייל געפונען און אָבגעשטויבט דעם תקון שבועות און האָט זיך פאַר'ן באָד צוגעלעגט שלאָפען, מען וועט דאָך אויף זיין ביינאַכט. און די מאַמע הערט דעריבער אויף צו ברומען; זי וויל דעם טאַטען נישט וועקען.

זי האָט מיך מיט אַ וואונק צוגערופען, דערלאַנגט אַ פּאָר גראָשען, און געהייסען אַרויסגעהן קויפען שאַווער (גרינס) אויף דער פּאָדלאָגע, און קאָליערט פּאַפּיער, אויסצושניידען רייזעלעך צו די פענסטער....

איין גאָט ווייסט: עס איז מיר אַשאָר געווען איבערצולאָזען די שטוב מיט דער שיסעל סמעטענע, דעם פּערצוקערטען קעז און די שקאַרמיצלעך מיט ראָזינקעס, אָבער אַליין קויפען, אַליין אויסדינגען און בּעצאָהלען פאַר גרינס און פּאַפּיער, איז מעהר יצר־הרע, — און איך בין אַרויסגעלאָפען פון שטוב.

און נאָך דער פרייד — אַ שרעקליכע שבועות־נאַכט...
הנה, מיין שוועסטער, איז אַוועק...
מיר, איך מיט'ן טאַטען, זענען מיר געגאַנגען דאַווענען, די מאַמע האָט זיך פאַר ליכט־בענשען צוגעלעגט.... אַיינגעדרימעלט.
אין דרימעל האָט זי עפּיס אַ פּייף געהערט, נישט געמאַכט זיך דערפון — און דאָס איז פאַר דער שוועסטער חנה אַ צייכען געווען — זי איז אַוועק! צו אונזערע פיינד אַוועק..
און אויסגעקליבען האָט זי שבועות, זמן מתן תורתנו...

אַלץ געהט פאַרביי...
אויפ'ן אָרט בּלייבּט גליק און אומגליק, דאָס גוטע און דאָס שלעכטע....
מיר אָבער געהן ווייטער און ווייטער צו'ם אָרט, וואו אַלץ ווערט פערגעסען, און פיליכט אויפ'ם ניי דערמאַנט... אַלץ, וואָס מיר האָבען דורכגעלעבּט, בּלייבּט ליגען הינטער אונז ווי שטיינער אויפ'ן איבּערגעגאַנגענעם וועג... ווי מצבות, אונטער וועלכע מיר האָבען אינ'ם גאַנג אונזערע גוטע און שלעכטע פריינד בּעגראָבען....
אָבער הנה'ן קאָן איך נישט פערגעסען....

דאָב לעבען, צו וועלכען זי איז געלאָפען, האָט זי צוריק געשטויסען.

פון זיך אַרויסגעוואָרפען. געשווינד האָט איהר דאָס געהאָפטע גליק פער־בליהט און פערוועלקט. פון די אויסגע׳חלומ׳טע בלומען זענען ברענעדיגע דערנער געוואָרען.

צוריק קומען האָט זי נישט געקאָנט...

אויפ׳ן וועג איז געשטאַנען דאָס געזעץ, ווי אויך — צוויי קברים... דעם טאַטענס און דער מאַמענס קבר...

וואו איז זי?

יעדען שבועות־אָבענד בעווייזט זי זיך מיר.

זי בעווייזט זיך פון גאַס, שטעלט זיך ביי׳ם פענסטער... זי האָט מורא, אָדער זי האָט קיין שליטה נישט אין אַ יודישע שטוב אריינצוקומען.

מיט וויט אויפגעריסענע אויגען קוקט זי דורכ׳ן פענסטער אין שטוב אריין און זעהט מיך איינעם אַליין....

דערזעהט מיך און קוקט אויף מיר מיט שרעק, געבעט, און צאָרן...

איך פערשטעה זי:

— וואו זענען ז י י? פרעגט זי מיט שרעק.

— פערצייהט! איז איהר געבעט.

— און שולדיג — זאָגט זי צאָרניג — זייט א י ה ר!

— וואָס האָב איך געוואוסט פון אַייער בלוטיגען קאַמפף מיט יענע?

— דו האָסט עס געוואוסט; אין הדר געלערנט. מ י י נ ע ב י כ ע ר האָבען מיר דערפון קיין וואָרט נישט געזאָגט...

— ביי׳ן אַייך אין שטוב האָב איך אַ פרעמד לעבען געלעבט; אַ פרעמד, שען־אויסגעטרוימט לעבען, אַ לעבען פון ביכער אַרויס...

האָב איך עפּיס פעררוטען, אָן עפּיס געפעלשט?

איך האָב נאָר געלע חלה מיט זאַפערן אויף אַנדער זיס־געבעקס פער־ביטען... מעשה׳לעך פון „צאינה וראינה" — אויף ביכער.... תחנות — אויף ראָמאַנען!

אַביסעל גרינס אויף אַ פּאָדלאָגע — אויף פריי, פריש גרינעם וואַלד און פעלד!...

דאָס ענגע, דושנע, פערהאַמערטע לעבען — אויף זון און בלומען, אויף פרייה און ליעבע.... און איז עס נאָר אַ חלום געווען, האָב א י ך געליטען!

אָבער אייך האָב איך נישט פערראַטען; איך האָב אײַך נישט גע־קענט; פון אײַערע שמערצען נישט געוואוסט, איהר האָט מיר פון זיך קיין וואָרט נישט פערצעהלט... צו אײַערע סודות נישט צוגעלאָזט...

פאַר וואָס האָט איהר מיר פון אײַער ליעבע נישט דערצעהלט, — פון אײַער ליעבע, וואָס נעהרט זיך פון אײַער בלוט? פאַר וואָס האָט איהר מיט מיר פון אײַער שענהייט, פון אײַער אייביגער בלוטיגער שענהייט נישט גערעדט?

דאָס שענע, דאָס ליבע, דאָס הויכע, דאָס שרעקליך הויכע האָט איהר אין זיך פערשלאָסען, פאַר אײַך מענער בעהאַלטען...

פון מיר, פון אונז, וואָס האָבען זיך מיט'ן גאַנצען פלייש און בלוט, מיט דער גאַנצער יוגענד־קראַפט צו'ם לעבען געריסען, פון אונז האָט איהר פערלאַנגט — פוטער־געבעקס, געלע חלה מיט זאַפרען!

— אונז האָט איהר פערשטויסען.

אַזוי בייזערט זי זיך.

זאָל זי משפט'ען דער, וואָס איז איבער די פעלקער און זייערע פערוויקעלטע, בלוטיגע שטרייטען.